

UKOME, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Genel Sekreter V. Sn. Cemal Ufuk KARAKAYA Başkanlığında 26.10.2022 gün ve saat 15:00'da gündemindeki konuları görüşmek üzere toplandı.

- İlgi: a) 10.07.2004 Tarih ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
b) 13.07.2005 Tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu
c) 15.06.2006 Tarih, 26199 Resmî Gazete Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği
d) Toplu Ulaşım Hizmetler Müdürlüğünün 21.10.2022 tarih ve 01627333 sayılı yazısı

TEKLİF: Taksi Dönüşümüne Hak Kazanacak Plakaların 3 yıl devredilememesi teklifi.

TOPLU ULAŞIM HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ RAPORU:

İlgi (d) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü raporunda;

İlgi (a) Kanunu'nun 7. Maddesinin f bendi "Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek," p bendi "Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. (Ek cümle: 16/5/2018-7144/14 md.) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettilmesine karar vermek"

İlgi (a) Kanunu'nun 9. Maddesinin 2. Fıkrası: " Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dâhilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır" 3. Fıkrası: "Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer" ve 6. Fıkrası "Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz" hükümleri yer almaktadır.

İlgi (b) Kanunu'nun 15. Maddesinin birinci fıkrasının f bendi: "topl u taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü topl u taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletmek", p bendi: Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve topl u taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek" hükmü yer almaktadır.

İlgi (c) Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Bağlılık başlıklı 5. Maddesi: "Büyükşehir belediyesi alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi büyükşehir belediye başkanına bağlıdır. Başkan bu görevi bizzat veya görevlendireceği kişi eliyle yürütür." Ve yine aynı yönetmeliğin Bağlayıcılık başlıklı 6. Maddesi: "Alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi tarafından alınan ortak yatırım ve topl u taşımayla ilgili kararlar; büyükşehir belediyesi, büyükşehir dâhilindeki diğer belediyeler ve büyükşehir sınırları içindeki kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişileri bağlar."

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Görev ve Yetkileri başlıklı 18. Maddesinin 1. Fıkrası, 1.Fıkranın a, ç, d ve e bentleri: "UKOME, büyükşehir içindeki kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesini sağlamak üzere; ulaşım, trafik ve topl u taşıma konularında üst düzeyde yönlendirici karar alma, uygulama, uygulatma ve ilgili mevzuattaki usulüne göre gereken tesisleri kurma, kurdurma ve işletme hak ve yetkilerine haizdir. Bu amaçla; Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, mevzuatla yetkili kılındığı durumlarda mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almakla,

d) Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları ile bu taşıtların teknik özelliklerini tespit etmek, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek, bunlara izin ve çalışma ruhsatı vermekle, e) Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, ulaşım, toplu taşıma ve trafik mevzuatının büyükşehir belediyesine verdiği yetki doğrultusunda uygulamaya yönelik yönlendirici karar almak ve görüş oluşturmakla, görevli ve yetkilidir” hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun 21.05.1991 tarih ve 20877 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı imzalanmıştır. Söz konusu Özerklik Şartının 2.Maddesinde “Yerel Yönetimler, kanun tarafından belirlenen sınırlar içerisinde, yetki alanlarının dışında bırakılmış olmayan veya başka herhangi bir makamın görevlendirilmemiş olduğu tüm konularda faaliyette bulunmak açısından tam takdir hakkına sahip olacaklardır” hükmü yer almaktadır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat gereği büyükşehir sınırları dâhilinde yolcu taşımacılığı yapan araçları, bu araçların sayısını, çalışma usul ve esaslarını, araçlarda bulunması gereken teknik özellikleri, hat ve güzergâhlarını belirleme, bu araçlara izin ve ruhsat verme vb. her türlü konuda yetki, görev ve sorumluluk Büyükşehir Belediyesine ait olup, işbu hususların uygulanması yönünde düzenlemeler ve karar mercii Ulaşım Koordinasyon Merkezi’dir. UKOME’nin yetki, görev ve sorumlulukları yalnızca toplu taşıma yapan araçlarla sınırlı olmayıp şehir içinde yolcu taşımacılığı yapan tüm araçları ve taşımacılık türlerini kapsamaktadır. İlgili yasal düzenlemelerden de açıkça görüleceği üzere; taksi, minibüs, otobüs, servis, taksi dolmuş, metrobüs, metro, deniz motorları gibi belediye sınırları dâhilinde ticari amaçla yolcu taşımacılığı yapan araçlar kamunun ihtiyaçları doğrultusunda hizmet vererek, kamusal taşımacılık faaliyetini icra etmektedirler.

İstanbul’da kentsel arazi kullanımı, hızlı nüfus artışı, kentsel altyapı yetersizliği ve plansız yerleşme gibi nedenlerle ulaşım alanında sorunlar yaşanmaktadır. Ayrıca Covid-19 salgınıyla birlikte değişen ulaşım alışkanlıkları ve artan nüfusa bağlı olarak en yaygın ulaşım türü olan özel araçlar, trafik sıkışıklığı ve buna bağlı zaman kaybı, çevre ve havanın kirliliği, aşırı yakıt tüketimi ve trafik kazaları sonucu can ve mal kaybına sebep olmaktadır. Bunu önleme adına İstanbul Büyükşehir Belediyesince sürdürülebilir kent içi ulaşım kavramı stratejik amaç olarak kabul edilmiş olup özel araç kullanımını azaltıcı ve toplu ulaşımı destekleyiciyi politikalar benimsenmiştir. Bu kapsamda gerek il çevre düzeni planı gerekse ulaşım ana planı hedeflerinin hayata geçtiği İstanbul’da, toplu taşıma hizmetlerinin gelişimi ile yeni raylı hatların da hizmete girmesiyle raylı sistemler üzerinden gerçekleştiği görülmektedir.

Raylı sistemlerin artışı ile kent içi toplu ulaşımında ara ulaşım modu olmasına rağmen kullandıkları güzergâhlar ve uzunlukları itibarıyla ana ulaşım modlarıyla konfor, güvenlik, hız gibi faktörlerde dikkate alınarak rekabet edemeyecekleri aşikâr olan minibüs ve taksi dolmuşlarda ihtiyaç fazlası kapasiteler bulunmaktadır.

Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Değerlendirmesi: İhtiyaç fazlası olarak tespit edilen 1803 minibüsün belirlenecek olan yeni taksi, araç ve şoför taahhütleri çerçevesinde ve 322 taksi dolmuşun ise isteğe bağlı olarak başvurusu ile toplu ulaşım sistemine yeni araç dâhil edilmeden, araç paylaşım sistemi niteliğinde ve taksi taşımacılığında kullanılması, şehir içi trafik akışına ve güvenliğine katkı sağlaması, mevcut hizmet kalitesinin artırılması ve var olan kamusal ihtiyacın karşılanması hedefi ile İstanbul il sınırları içerisinde taksiye dönüşümünde kamu yararı bulunduğu mütalaa edilmektedir.

Yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde; İstanbul genelinde çalışan 5599 minibüs ve 322 taksi dolmuştan noter huzurunda yapılacak çekilişle - taksi dönüşümüne hak kazanan plakaların devir işlemlerinin toplu ulaşım hizmet anlayışı mantığı ile yapılmaması, kamu yararı gözetilmemesi sebebiyle oluşan ekonomik getirilerin toplu ulaşım sistemine olumsuz etkisini minimize etmek amacıyla kura çekiliş tarihinden itibaren söz konusu araç için 3 yıl süreyle ticari plaka tahsis belgesi düzenlenmemesi uygun mütalaa edilmektedir.

Konunun UKOME gündemine alınması hususunu olurlarınıza arz ederim.

T.C
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
ULAŞIM KOORDİNASYON MERKEZİ KARARI

UKOME KARARI

TARİH	26.10.2022
SAYI	2022/11-12.B

UKOME’NİN KARARI: Konunun Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Koordinatörlüğünde, UKOME temsilcilerinden oluşacak Alt Komisyon tarafından görüşüldükten sonra UKOME gündeminde değerlendirilmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

Başkan
C. Ufuk KARAKAYA
Genel Sekreter V.

Üye
Dr. Buğra GÖNCE
Genel Sekreter
Yardımcısı

Üye
Utku CİHAN
Ulaşım Daire Başkanı

Üye
Av. Eren SÖNMEZ
1. Hukuk Müşaviri

Üye
Ali SARAÇ
İst. Emn. Müd. Tem.

Üye
Nuri İNANCI
MSB 1. Ordu
Komutanlığı Tem.

Üye
M. Yaşar YILDIRIM
İl Jandarma
Komutanlığı Tem.

Üye
Kaan TEZEL
Sahil Gv. Marmara ve
Boğ. Bölge Kom. Tem.

Üye
Hakan YENİLMEZ
Karayolları 1. Bölge
Müdürlüğü Tem.

Üye
Suat KAPTANOĞLU
İst. Liman Başkanlığı
Tem.

Üye
Ercan ÜVENÇ
DHMİ Genel
Müdürlüğü Tem.

Üye
Ali BAŞPINAR
TCDD 1. Bölge
Müdürlüğü Tem.

Üye
Serhat YILGEL
Ulş. Hizmetleri Gn. Md.
1. Bölge Müd. Tem.

Üye
R. Süleyman ERTOK
Altyapı Yatırımları Gn.
Müd. Tem.

Üye
İsmail ÖZDEMİR
TCDD Tasımacılık
A.Ş. Tem.

Üye
Hüseyin AYDIN
MEB İl Millî Eğitim
Müdürlüğü Tem.

Üye
Hakan KURUAY
Aile ve Sosyal
Hizmetler Bakanlığı
Tem.

Üye
Yalçın TÜRKÖĞLU
Çevre Şehircilik ve
İklim Değişikliği
Bakanlığı Tem.

Üye
Ercan AKAR
Afet ve Acil Durum
Yönetim Başkanlığı
Tem.

Üye
İrfan DEMET
ETT İl. Gen. Müd.
Tem.

Üye
Sinem DEDETAŞ
İst. Şehir Hatları Tur.
A.Ş. Gen. Müdürü
Tem.

Üye
Özgür SOY
Metro İstanbul A.Ş.
Gen. Müdürü

Üye
Yunus BİLOĞLU
Fen İşleri Daire Bşk
Tem.

Üye
Barış YILDIRIM
Ulaşım Koordinasyon
Müdürü

Üye
Osman KILIÇASLAN
Toplu Ulaşım
Hizmetleri Müdürü

Üye
Melde HOROZ
Ulaşım Planlama
Müdürü

Üye
Eyyup AKSU
TŞOF Temsilcisi

ONAY

... / ... / 2022

Ekrem İMAMOĞLU
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı